

نام موسسه / پژوهشکده / مرکز ملی: مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند
عنوان: معرفی اولین رقم منوژرم هیبرید متحمل به بیماری پوسیدگی ریزوکتونیایی
ریشه و طوقه (اکباتان)

یافته منتج از پروژه شماره: ۸۲۰۰۹-۷۸۰۴-۱۳-۱۰۰-۰ مدت اجرا:

مجری مسئول: حسن ابراهیمی کولایی

مجریان: جمشید سلطانی، سید باقر محمودی، محمدرضا اوراضی زاده، عادل پدرام،
محمدعلی جواهری، حمیدرضا ابراهیمیان، سید یعقوب صادقیان، محمود مصباح، سعید
واحدی، عباس نوروزی، مهدی حسنی، محمدرضا میرزایی، فرشید مطلوبی، شهرام
خدادادی، سعید صادق زاده حمایتی، محمدرضا فتحی، بابک بابایی و محمدعلی چگینی
آدرس الکترونیکی مجری مسئول: H.Ebrahimi@areeo.ac.ir

تعریف مسئله و اهمیت موضوع:

پوسیدگی ریشه و طوقه چغندر قند که عامل آن قارچ (Rhizoctonia solani AG-2-2) است، از بیماری‌های خسارت‌زا در بسیاری از مناطق چغندرکاری دنیا و ایران است. این بیماری تهدیدی جدی برای کشت این محصول به شمار می‌رود. بیماری پوسیدگی ریزوکتونیایی ریشه در اغلب مناطق چغندرکاری کشور نظیر خراسان، کرمانشاه، مغان، لرستان و همدان شایع و از اهمیت بالایی برخوردار است و بالغ بر ۳۰ درصد مزارع چغندر قند کشور را تحت تاثیر قرار داده است. مدیریت بیماری‌های خاک‌زاد به دلیل پیچیدگی محیط خاک با استفاده از روش‌های متداول شیمیایی و به‌زراعی بسیار مشکل و ناکارآمد است. اما با استفاده از ارقام مقاوم هم عملکرد چغندر قند در حد بالایی حفظ می‌شود و هم آلودگی زیست محیطی به دنبال نخواهد داشت. تاکنون رقم هیبرید چغندر قند مقاوم به این بیماری در ایران معرفی نشده و بذر مقاوم مورد نیاز کشاورزان از خارج وارد می‌شد.

دستورالعمل بکارگیری یافته در عرصه:

این رقم یک هیبرید دیپلوئید منوژرم و مقاوم به پوسیدگی ریزوکتونیایی ریشه و طوقه‌ی چغندر قند است و برای کشت بهاره اصلاح شده است. از سرعت جوانه زنی و استقرار خوبی برخوردار است و سطح سبز یکنواختی در مزرعه دارد. لذا توصیه می‌شود که در زراعت بهاره و در اولین فرصت ممکن کشت شود. مناطق غرب کشور مثل آذربایجان غربی، کردستان و اردبیل که به این بیماری آلودگی دارند مناسب کشت این رقم می‌باشند. تراکم ۱۱۰ هزار بوته در هکتار در مناطق آلوده و ۱۰۰ هزار بوته در مناطق غیرآلوده مناسب است. میزان بذر دو تا سه واحد در هکتار و نیاز کودی براساس توصیه خاک‌شناسی پیشنهاد می‌شود.

نتایج و مزایای حاصل از به کارگیری یافته در عرصه:

عملکرد رقم اکباتان در شرایط آلوده و غیرآلوده با ۸/۹۷ تن شکر در هکتار و با شاهد مقاوم خارجی فلورس (۹/۶۸ تن شکر) اختلاف معنی دار نداشت ولی برتر از شاهد حساس (۶/۴۴ تن شکر) بود. این رقم در شرایط آلوده بیش از پنجاه تن عملکرد ریشه و قریب به ۹ تن محصول شکر در هکتار تولید کرد. زارعین چغندرکار برای جلوگیری از خسارت، یا باید از ارقام خارجی مقاوم به این بیماری استفاده کنند که علاوه بر وابستگی به ارقام خارجی، مبلغ هنگفتی نیز می بایست جهت خرید و انتقال بذر به داخل کشور هزینه گردد و یا باید از سموم قارچ کش استفاده کنند که کارآیی لازم ندارند. هر واحد بذر مقاوم خارجی بالغ بر ۴۰۰ هزار تومان است که با احتساب واردات حداقل پنجاه هزار واحد بذر مقاوم به بیماری پوسیدگی ریزوکتونیائی بیش از ۲۰ میلیارد تومان در سال هزینه می شود. این در حالی است که قیمت فروش هر واحد بذر مقاوم داخلی نصف خارجی است.

عکس/عکس های شاخص از یافته:

نمایی از رقم اکباتان در مزرعه نمایشی در سال ۱۳۹۲